

dar căreia îi cam lipsește umorul. O mențiune deosebită se cuvine Dragăi Olteanu (Soacra) și lui Constantin Stănescu (Iussup), care au jucat shakespeariana scenă în care patul de moarte devine pat de nuntă cu o vigoare și o sobrietate cu totul remarcabile.

Dintr-o apariție episodică, Mihai Berchet (Bizergan Kazbeki) a făcut o prezență, insistând cu un comic de bună calitate asupra subînțeleșurilor rolului său. Ioana Bulcă (Doamna tinăra și apoi Ludovica), convingătoare în amîndouă ipostazele, Didona Popescu (Aniko), Adriana Piteșteanu (Doamna în vîrstă), Costache Diamandi (Hangiul) au contribuit, cu tipuri bine surprinse, la crearea vastei galerii de personaje ale piesei.

În rolurile celor doi medici, și apoi în rolurile celor doi avocați, au fost distribuiți Dem. Rădulescu și Mihai Fotino, actori dintre cei mai înzestrați, dar care și-au conturat personajele cam după modelul celor din piesa lui Molière, unde interpretaseră de asemenea niște impostori. În ce-i privește pe cneazul Kazbeki și pe aghiotantul Șalva, poate din pricina măștilor, poate din pricina jocului lor, cert e că nu am putut reține în mod deosebit pe interpreții acestora — Marian Hudac și Igor Bardu.

Spectacolul de tineret *Cercul de cretă caucazian* beneficiază și de aportul unor încercați actori. Ion Manu îl interpretează pe călugărul bețiv, dispus oricînd, pentru cîțiva galbeni, să sfințească o infamie, realizînd una dintre succentele sale compoziții; Marcel Anghelescu îl joacă cu un umor tragic pe Lavrenti, care, sub tirania soției și a averii, a devenit un suflet mic, cu rare și speriate sclipiri de lumină; Eliza Petrăchescu conturează din cîteva replici figura unei femei zdrobite de apăsarea chiaburilor.

Cercul de cretă caucazian este un spectacol cu multe însușiri, un spectacol de o necontestată ținută artistică, dar inegal, prilejuind unor actori afirmarea darurilor lor, dar fără să realizeze o adevărată unitate de ton și de expresie.

Sîntem convinși că spectacolul va cîștiga în omogenitate de-a lungul viitoarelor reprezentații, pentru ca realizatorii lui să poată culege pe de-a-ntregul răsplata unei active munci artistice.

B. Elvin

TEATRUL DE STAT DIN BRAȘOV

„CHIRIȚA ÎN IAȘI” de Vasile Alecsandri

Regia: I. Simionescu. Decoruri și costume: Elena Simirad-Munteanu. Distribuția: Ileana Tarnavski (Cucoana Chirița); Alexandru Făgărășan (Grigore Birzoi); Pușa Protopopescu-Siminie (Aristita); Simona Negrea (Calipsita); Mihai Popescu (Pungescu); Ion Siminie (Bondici); Flavius Constantinescu (Guliță); Ruxandra Ionescu (Văduva Afîn); Stela Popescu-Puican (Luluța); Ștefan Alexandrescu (Sărdarul Cuculeț); Eugenia Petre-Lipan (Ioana); Teofil Căliman (Un slujitor de barieră); Vasile Mureșanu (Un surugiu); Cristian Ioanin (Ur neamț cu orga); Teofil Căliman (Barbu Lăutaru); Ștefan Alexandrescu (Sandu Napoailă); Ion Siminie (Clevetici); I. Vărădeanu (Alec Păpușaru).

În afara scenei Naționalului ieșean, unde s-a creat o adevărată tradiție cu acest spectacol, *Chirița în Iași* nu prea vede lumina altor rampe; există în această piesă o anume naivitate, o adresă aparent depășită, care-i face pe mulți oameni de teatru să se teamă că ea n-ar rezista exigenței confruntării cu epoca noastră și cu cerințele publicului de azi. Montarea realizată la Brașov de către Ion Simionescu poate fi de aceea considerată un act de îndrăzneală. Nu este însă vorba despre o îndrăzneală gratuită: ea infirmă, printr-un spectacol novator, tineresc, o prejudecată.

Scuturînd praful de pe un text scris în 1850, renunțînd la unele regionalisme care ar fi îngreunat înțelegerea replicilor, montînd — prin legarea unora dintre „cînticelele comice” (Sandu Napoailă *ultra-retrogradul*, Clevetici *ultra-demagogul*, Cucoana Chirița în *votaj*, Barbu Lăutariul) între ele și cu cîntecul păpușilor din *Iașii în carnaval* — un tablou de „teatru în teatru” (care s-ar mai conveni puțin „periat”, pentru a i se atenua unele lungimi), regizorul a ancorat piesa mai adînc în epocă, dîndu-i, totodată, mai multă ascutime satirică și oferind spectatorului o vi-

De la stînga la dreapta: Puşa Protopopescu-Siminie (Aristita), Ileana Tarnavski (Cucoana Chirița) și Simona Negrea (Calipsița)

ziune mai amplă, atît asupra lumii vremii, cît și asupra operei lui Alecsandri. Cu aceasta sîntem însă departe de a fi spus totul, deoarece cu respectiva adăugire s-ar fi putut monta un perfect spectacol tradiționalist, care n-ar fi adus nimic nou.

Problema tratării moderne a unor texte de teatru mai vechi preocupă astăzi pe mulți creatori, și este firesc ca în acest sens să existe experiențe fundamentale diferite, după cum este firesc să existe reușite și eșecuri. Au existat modernizări în care regizorul a operat mai cu seamă cu bisturiul, îngăduindu-și substanțiale modificări în text. Fără a avea pretenția emiterii unui verdict, concepția regizorală care a stat la baza spectacolului teatrului din Brașov ni se pare a fi cea justă: călăuziți de respect pentru opera aleasă, creatorii au păstrat litera și i-au acentuat spiritul, prin intermediul moder-

nului în spectacol. A fost respectat textul lui Alecsandri, a fost respectată și muzica, impusă prin tradiție, a lui Alexandru Flechtenmacher; totul a fost însă îmbrăcat într-o efervescență de idei și accente satirice trădînd optica omului de azi asupra moravurilor și aspirațiilor protipendadei lacome, franțuzite și prețioase.

Remarcabilă în spectacolul realizat este în primul rînd concepția unitară: rostirea cuvîntului, muzica, decorul, costumele, plastica mișcărilor se subordonează atît de firesc unei aceleiași idei, încît, dacă un ochi exigent poate descoperi pe alocuri unele lungimi, un gest stingaci sau o replică insuficient valorificată, în schimb nu există în întreg spectacolul note false, discordante. Nici o clipă n-a fost săvîrșită greșeala de a se lua în serios această lume demult apusă, de a se acorda înțelesuri grave unui text care nu le are. Ar fi

fost deplasată o luptă cu armament greu împotriva rizibilelor ei tare. Actorii au înțeles aceasta și s-au distanțat de personajele lor, colorându-le fără milă cu o tentă de ridicol, și au ris de ele cu poftă, împreună cu spectatorii. Același lucru l-a făcut și scenografia (Elena Simirad-Munteanu), care nu s-a temut de alăturări violente de culori în desenarea costumelor, obținând bune efecte de caracterizare a personajelor.

Această sincronizare a intențiilor și a mijloacelor creatorilor — exemplu concludent de colaborare creatoare, de muncă colectivă — a avut drept rezultat un spectacol caracterizat printr-un ritm alert, vesel, generator de bună dispoziție atât pentru interpreți, cât și pentru spectatori, printr-o notă de bonomie și de ironie subțire, care-l fereste de orice îngroșare vulgară. Se pot da în acest sens o mulțime de exemple care să releve o nesecată fan- tezie în construirea unor momente co- mice, care nu rămân totuși poante „în

sine”; să nu cităm decît ingenioasa re- zolvare a intrării invitaților în scena balului prin intermediul siluetelor de- cupate (exemplu de idee regizorală mustind de subtext, servind o inten- ție — aceea de a caracteriza plastic și expresiv o întreagă pătură socială — și de rezolvare scenografică subordonată cu inteligență); micul „balet” cu cortina al cuplului Luluța-Guliță, ca și între- gul lor tablou, cu cîntecele respective — demonstrație matematică a rezulta- telor a două metode de educație deo- potrivă de stupide, eșuînd alături; mo- mentul apariției în „négligé” a Aristiței și Calipsiței — moment parcă adus din teatrul de marionete pentru a sublinia lipsa de personalitate a „duducilor” —, și, în sfîrșit, spiritualele comentarii muzicale, la replicile și situațiile-cheie, ale tarafului.

Cea mai mare îndrăzneală a specta- colului rămîne însă încredințarea rolu- lui titular — împotriva tradiției, care cerea „volum” la propriu și la figurat

De la stînga la dreapta: Teofil Căliman (Un slujitor de barieră), Ion Siminie (Bondici), Mihai Popescu (Pungescu), Cristian Ioanin (Un neamî cu orga)

și care înscăunase travesti-ul — unei actrițe tinere. Ileana Tarnavski nu s-a lăsat intimidată de exemplele ilustre și și-a construit complicata partitură cu o siguranță, o știință a dozării mijloacelor și o capacitate de a comunica cu publicul care o impun ca pe o valoare certă în domeniul comediei. Ea a conceput o Chirița originală, mai puțin agresivă, cu cochetării și feminități, care, abia așteptând să se descotoarsească de odrasle, mai speră pentru propria-i viață multe întimplări aventuroase, cam poznașă; în cîntecul Cucoanei Chirița în voiaj ea a reușit să-și aducă personajul surprinzător de aproape de public, printr-o „spontaneitate” a confidențelor foarte bine jucată.

Se mai cuvine relevat jocul Stelei Popescu-Puican — o Luluță „enfant terrible” adorabilă în grația și ștregăriile ei, proaspătă, de o vervă ineputabilă — și cel al lui Ion Siminie (Bondici — coțcar ieșean și Clevetici), vădind că actorul nu se sprijină numai pe farmecul lui personal, ci își compune rolul, dîndu-i gesturile și intonațiile potrivite, în urma unui studiu mi-

nuțios. Pușa Protopopescu-Siminie (Aristița), Simona Negrea (Calipsița) și mai ales Flavius Constantinescu (Guliță) nu s-au menajat, pentru a da caricaturalelor lor personaje acele nuanțe pe care viziunea spectacolului le impune.

Spectacolul cu *Chirița în Iași* al Teatrului de Stat din Brașov dovedește din partea colectivului acestui teatru o înțelegere exactă a menirii concursului tinerilor artiști: aceea de a realiza un pas înainte în maturizarea echipei, de a înfăptui o experiență artistică menită să marcheze o treaptă nouă. Realizînd acest spectacol antrenant și tineresc, colectivul nu s-a repetat pe sine și n-a repetat pe alții. Trecînd la munca pentru crearea altui spectacol, va vedea cu cît l-a îmbogățit această experiență artistică, cît de utilă i-a fost această școală, în ce măsură dezlănțuirea fan-teziei, dominată de gîndirea concentrată asupra scopului, i-a deschis perspective.

Ileana Popovici

TEATRUL DE STAT DIN TG. MUREȘ — SECȚIA MÁGHİARĂ* TEATRUL DE STAT DIN GALAȚI**

„POVESTE DIN IRKUTSK” de Alexei Arbuzov

* Regia: Harag György. Decoruri: Háy Lajos. Costume: Olga Muțiu. Distribuția: Tanái Bella (Valia); Szabó Duci (Larisa); Kiss László (Serdiuk); Sinka Károly (Serghei); Bács Ferenc (Viktor); Ferenczi István (Rodik); Magyarai Gergely (Denis); Tarr László (Afanasii Lapcenko); Mózes Erzébet (Zinka); Debreczeni Gabi (Maia); Lőrinczi Ica (Niura); Gyarmati István (Chefliul); Szotyori Eva (Fetița cu franzele); Szabó Ági (Infirmiera); Nagy József (Primul tînăr); Hunyadi László (Al doilea tînăr); Miron Șuvăgău (Anton); Hoța Ileana (Lera).

** Regia: Vlad Mugur. Scenografia: Wilke Adalbert. Distribuția: Gina Patrichi (Valia); Lavinia Anghelescu (Larisa); Ion Lazu (Serdiuk); Ion Niciu (Serghei); Cornel Dumitruș (Viktor); M. Mihail (Rodik); R. Jipa (Denis); Dumitru Dunca (Lapcenko); Stela Popescu-Temelie (Zinka); Roxana Pană (Maia); I. Ioniță (Niura); Ion Veste (Chefliul); Valerica Patrichi (Fetița cu franzele); Liana Sandra Popescu (Infirmiera); Alex. Năstase (Primul tînăr); I. Pirvu (Al doilea tînăr); Cornel Dumitriu (Anton); Tanți Romce (O femeie); Mioara Coșa (Xana). Personajele corului: Marga Georgescu, Marieta Luca, Puiu Bogdan.

Atrăși de bogăția de gîndire a *Poveștii din Irkutsk*, de chipul poetic al umanității comuniste, care dă răspuns eternelor întrebări ale omenirii: viața și moartea, dragostea și fericirea, doi cunoscuți și înzestrați regizori, Harag György și Vlad Mugur, au încercat — cu două colective de tineri actori — să tălmăcească această operă conform sensibilității și personalități artistice proprii fiecăruia.

Structura lucrării a invitat în mod firesc la afirmarea unor individualități distincte ale spectacolelor, la o interpretare personală a caracterelor, a situațiilor, la concluzii-mesaj înălțate peste text, în zona simbolurilor.

Realizarea lui Harag György, de la Teatrul de Stat din Tg. Mureș, secția maghiară, poartă amprenta specifică a activității sale de pînă acum: străduința de a tălmăci cît mai adecvat și sub-